

**Правила
за прилагане на Европейската харта на учените и
кодекса за назначаване на изследователи
в Софийски университет „Св. Климент Охридски“**

Настоящите правилата се основават на Европейската харта на учените и Етичния кодекс за наемане на изследователи, определени в препоръка 2005/251/ЕО от 11 март 2005 г. на Европейската комисия и на одобрените през 2015 практически насоки за открито, прозрачно и основано на ясни показатели за успех при наемане на изследователи.

Правилата за прилагане на Европейската харта на учените и кодекса за назначаване на изследователи в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ се съблюдават и прилагат от Университета при осъществяването на подбор и назначаване на изследователи. Тези принципи и изисквания гарантират прилагането на ценности като прозрачност на процеса по подбор и равнопоставено отношение към всички кандидати за обявени позиции. Университетът, като най-старото и водещо висше учебно заведение в страната, открито демонстрира своята решимост да действа отговорно и с уважение, осигурявайки на своя академичен състав справедливи условия, с ясното намерение да допринесе за напредъка на Европейското изследователско пространство. Условията и редът за подбор и назначаване на научни изследователи, както и конкретните названия на длъжностите им, се определят в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България, Закона за висшето образование, Правилника за прилагането му, Правилника за управление на дейността на СУ и останалите правилници на Университета.

Общи принципи и изисквания

Глава Първа. Процедури за назначаване.

чл. 1. Процедурите за подбор на академичния състав са открити, прозрачни, основани на ясни показатели и съизмерими с международните стандарти. Те са съобразени с типа на предлаганата позиция и източника на финансирането им.

чл. 2. Университетът публикува своите обяви на български език в „Държавен вестник“, на английски и български език на уеб страницата на Университета, на английски език в европейския портал за кариерно развитие на учените.

чл.3. (1) Обявите в Европейския портал за кариерно развитие на учените трябва да съдържат информация за процеса на подбор и критериите за избор, както и за възможностите за професионално развитие.

(2) Времето от обявяването на свободното работно място или поканата за подаване на документи и крайният срок за това трябва да са реалистични и осъществими.

(3) Комисиите, извършващи избора, трябва да включват експерти от различни области, с допълващи се компетенции, при спазване на принципа за равенство между половете.

чл.4. След края на процеса по избор кандидатите имат правото да бъдат информирани, ако желаят, за силните и слаби страни на техните кандидатури.

Глава Втора. Система за оценка при назначаване и повишаване

чл.5. (1) Кандидатите представят автобиографии, които се основават на доказателства и отразяват представителен списък от постижения и квалификации, подкрепящи научноизследователския им опит.

(2) При избора се взема под внимание целия професионалния опит на кандидатите, както и техните творчески възможности и способност да осъществяват самостоятелно научни изследвания.

чл.6. Изискванията към кандидатите трябва да бъдат в съответствие с нуждите на позицията. Оценката на квалификацията трябва да бъде фокусирана върху постиженията на кандидата и да отчита общите тенденции на професионално развитие през целия живот на изследователя.

чл.7. (1) Оценката на комисията трябва да бъде въз основа на качествени и количествени показатели, като вниманието се фокусира върху значимите резултати в професионалния опит на кандидата.

(2) Оценяването трябва да е балансирано между широк набор от критерии за оценка, които включват наукометрични показатели, патенти, нови продукти и изобретения, преподавателска работа (ако позицията изисква), научно ръководство и менторство, способност за провеждане на научни изследвания, умения за работа в екип и за трансфер на знания, опит в управление на научноизследователски проекти и иновации и в дейности за разпространение на научни резултати в обществото.

(3) Академичната и професионална квалификация трябва да бъде оценявана по достойнство, като се отчита международната и професионална мобилност.

(4) Опитът на изследователя, свързан с работа или изследвания в друга държава, включително придобитият опит в други сектори (напр. индустрията), следва да бъде оценяван като важна част от професионалното развитие на изследователя.

чл. 8. Изследователите се насърчават и подпомагат да продължат своето научноизследователско развитие след прекъсване в кариерата.

Глава Трета. Трудови правоотношения и среда за развитие на изследователите.

чл. 9. (1) След приключване на процедурата за подбор изследователите сключват договор по трудово правоотношение с Университета. Изследователите могат да се назначават на трудов договор и по научно-изследователски проекти с конкретно зададени задачи, цели и продължителност.

(2) За всички неуредени в настоящата глава въпроси се прилагат вътрешните правилници на Университета и Кодекса на труда.

чл. 10. (1) Изследователите се ползват от справедливи условия на финансиране в съответствие със съществуващото национално законодателство, с вътрешните правилници на Университета, включително колективния трудов договор.

(2) Финансирането на изследователите е съобразено с тяхното професионално развитие, техния правен статут, достижения, квалификация и задължения.

чл. 11. (1) Университетът се стреми, в рамките на наличното финансиране, да създава възможно най-стимулираща среда за изследователска дейност и научно обучение, която предлага подходящо оборудване, съоръжения и възможности за обмен на знания с други изследователи.

(2) Съобразно националното законодателство и вътрешните си правила, Университетът се стреми да създава условия на работа на изследователите, които отчитат индивидуалните им потребности, включително за гъвкаво работно време, работа на непълнен работен ден и творчески отпуск.

(3) Университетът осигурява баланс между преподавателската и изследователската дейност, като се стреми преподавателските задължения да не пречат на изследователите, особено на онези, които са в началото на професионалното си развитие, да извършват своята изследователска дейност.

чл. 12. (1) Университетът създава условия за професионално развитие на изследователите.

(2) Университетът предоставя възможности за непрекъснато развитие на уменията и компетенциите и подобряване на професионалната подготовка на изследователите чрез специализирано обучение.

(3) За изследователи в началото на професионалната си кариера се осигуряват ръководители и/или ментори, които да оказват помощ и да дават насоки за личното и професионалното им развитие.

(4) Избраните ръководители и/или ментори следва да са квалифицирани да наблюдават изследователската дейност и да разполагат с необходимото време, опит, специализирани познания и ангажираност, за да оказват съответната помощ на обучаемия изследовател и да извършват необходимите процедури за оценка на напредъка и наблюдение на работата, както и да разполагат с необходимите механизми за предоставяне на обратна връзка.

(5) Университетът се стреми да осигури подходящо обучение на лицата, занимаващи се с преподавателска дейност и подготовка на кадри, в рамките на професионалното им развитие като изследователи.

чл. 13. (1) Университетът осигурява условия за периодично и прозрачно оценяване на изследователите и тяхното професионално представяне.

(2) Процедурите за оценка следва да отчитат цялостната изследователска дейност и резултатите от нея, в т.ч. публикации, патенти, управление на изследователската дейност, преподавателска дейност, менторство и ръководство, национално или международно сътрудничество, административни задължения, мобилността и дейности, свързани с разпространението на научни резултати в икономиката и обществото.

чл. 14. (1) Университетът създава условия за защита на правата върху интелектуалната собственост, включително и авторските права, при използването на резултатите от научно-изследователска и развойна дейност на изследователите.

(2) Във вътрешни правила на Университета се регламентират ясно правата, които имат изследователите върху резултатите на тяхната изследователска и преподавателска дейност.

чл. 15. (1) В съответствие с националните правилници и регламенти, вътрешните правилници и Етичния кодекс на Университета се определят подходящи процедури за разглеждане на жалби на изследователи.

(2) Тези процедури следва да осигуряват на всички изследователски екипи поверителна и неофициална помощ при разрешаването на конфликти, спорове и жалби, свързани с работата, с цел насърчаване на справедливото и равностойно отношение в рамките на институцията и подобряване на цялостното качество на работната среда.

Глава четвърта. Мобилност.

чл. 16. Членовете на академичния състав, докторантите и студентите имат право на участие в мобилност по програмите, които Университетът управлява.

Чл. 17. Мобилностите по различните програми се организират съгласно изискванията на съответните програми.

Чл. 18. Администрацията на Университета информира редовно академичната общност за текущите възможности за мобилност и проектна дейност и ги подпомага при подготовката и реализацията на различните видове проекти и мобилност в рамките на правомощията си.

чл. 19. Мобилностите, включително и процедурите за подбор, се осъществяват съгласно критериите за допустимост на програмата, по която се осъществяват.

чл. 20. Кандидати за участие в дейности по мобилност, които нямат статут на бежанци, на лица без гражданство или статут на постоянно пребиваващи чужденци в държава, могат да осъществят мобилност, в случай на свободни места и неусвоени средства.

чл. 21. Кандидати за участие в дейности по мобилност, които не са български граждани и са одобрени за участие в мобилност, могат да осъществят такава в родната си държава, само ако за въпросната мобилност липсват други легитимни и одобрени участници.

чл. 22. Кандидатите следва да владеят езика, на който ще се провежда обучението, съгласно изискванията на приемащия университет. В случай, че приемащият университет не е посочил изрично изискване за наличие на сертификат, удостоверяващ степента на владеене на езика, комисията за селекция на ниво факултет преценява по какъв начин ще се оценят езиковите познания на кандидата.

Преходни и заключителни разпоредби

§1. Конкурсните обяви, уредени в чл. 2 от настоящите правила, могат да бъдат публикувани и на други езици, освен гореизброените.

§2. Университетът възприема следните нива на израстване на изследователите съобразно Европейската рамка за научноизследователски кариери.

Първо ниво изследовател (R1) – до получаване на научно-образователна степен “Доктор“.

Признат изследовател (R2) – постдокторанти или такива изследователи, които все още не са напълно самостоятелни в процеса на провеждане на своите изследвания.

Установени изследователи (R3) – изследователи, които са изцяло самостоятелни в провеждането на научни изследвания.

Водещи изследователи (R4) – изследователи, които са водещи в своята сфера на проучвания.

§3. Настоящите правила са приети с решение на Академическия съвет – **Протокол № 5 от 21.12.2016 година** и влизат в сила от датата на приемането им.